

اموال شوهر که زن نمی تواند توقیف کند

طبق قانون استثنائاتی وجود دارد که زن در صورت به اجرا گذاشتن مهر به نمی تواند اموال شوهرش را توقیف کند. منزلی که مرد در آن سکونت دارد یکی از این مستثنیات دین است. اگر مرد به جز این منزل، خانه دیگری داشته باشد، زن می تواند آن را به عنوان مهر به مصادره کند. تمامی اسباب و لوازمی که در منزل مرد وجود داشته و او برای امرار معاش به آنها نیاز دارد، جزء مستثنیات دین در پرداخت مهر به هستند.

فحاشی چه مجازاتی دارد؟

اگر شخصی به دیگری فحش ناموسی دهد، باید بتواند در دادگاه ثابت کند که طرف مقابل یا اعضای خانواده او که مورد فحاشی قرار گرفته اند، چنین کاری را به عمد و به قصد انجام داده اند. در غیر این صورت طبق ماده ۶۰۸ قانون مجازات اسلامی «فرد مرتکب جرم، به ۷۴ ضربه شلاق یا جزای نقدی محکوم می شود.»

باشگاه و کلا

آگاهی از مسائل حقوقی به پیشگیری از وقوع بسیاری از جرائم و حوادث ناخوشایند کمک می کند. در این صفحه با کمک گروهی از بهترین و کلا و حقوق دانان دادگستری به سؤالات روز حقوقی شما پاسخ می دهیم.

چه کسانی می توانند فرزندخوانده قبول کنند؟

زهراملکی
کارشناس ارشد حقوق
و داوری عمومی داخلی

آسیب هایی چون کودکان خیابانی، کودک آزاری و بهره کشی از آنها یا بدسرپرستی و بی سرپرستی و در حد گسترده تر مافیای فروش کودکان و اعضای بدن ایشان و ده ها مورد دیگر چون از بین بردن و تغییر هویت کودکان سبب شد تا راهکارهای مناسبی برای کاهش و کنترل این قبیل آسیب ها در نظر گرفته شود.

در چنین شرایطی خانواده هایی وجود دارند که به خاطر فقدان فرزند، زندگی پر از درد و حسرتی را می گذرانند که موضوع فرزندخواندگی می تواند به زندگی آنها گرمی و استحکام بخشد و پناهی نیز برای کودکان باشد. قانونگذار نیز با تصویب قوانین مربوطه در انتظام بخشیدن به این اقدام، قدم برداشته و با تصویب قوانین مرتبط نقش حمایتی خود را اعمال کرده است. از جمله قوانین مرتبط «قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بی سرپرست و بدسرپرست مصوب ۱۳۹۲/۰۶/۳۱ است که در این قانون شرایط و ضوابط مرتبط با سرپرستی کودکان بی سرپرست یا بدسرپرست یا همان فرزندخواندگی را تعیین کرده است.

اما فرزندخواندگی چه شرایطی دارد؟

براساس ماده ۲ این قانون امور مربوط به سرپرستی کودکان و نوجوانان بی سرپرست، با سازمان بهزیستی کشور است. به موجب ماده ۵، گروه می توانند سرپرستی کودکان و نوجوانان مشمول این قانون را از سازمان بهزیستی درخواست کنند.

۱. زن و شوهری که ۵ سال از تاریخ ازدواج آنان گذشته باشد و از این ازدواج صاحب فرزند نشده باشند، مشروط به اینکه حداقل یکی از آنان بیش از ۳۰ سال سن داشته باشد.

۲. زن و شوهر دارای فرزند، مشروط بر اینکه حداقل یکی از آنان بیش از ۳۰ سال سن داشته باشد.

۳. دختران و زنان بدون شوهر، در صورتی که حداقل ۳۰ سال سن داشته باشند، منحصرأ حق سرپرستی آنان را خواهند داشت.

برای قبول کردن فرزندخوانده باید چه کارهایی انجام داد؟

نخستین قدم برای این کار، ثبت نام در سامانه ملی فرزندخواندگی است که از سال ۹۹ راه اندازی شده است. سامانه ای که یک سالی می شود که روند انجام این اقدام را برای متقاضیان، آسان تر از گذشته کرده است. در این سامانه، همه افراد از جمله زنان و دختران متقاضی فرزندخواندگی، درخواست شان را تنظیم و مدارک لازم را بارگذاری می کنند، آن وقت است که مراحل بعدی این روند به جریان می افتد. دختران متقاضی بعد از ثبت درخواست و مدارک، به مصاحبه دعوت می شوند و برایشان تشکیل پرونده صورت می گیرد، پرونده ای که موافقت درباره جزئیات آن به تأیید صلاحیت یارصلاحیت آنها منجر می شود. بررسی تخصصی وضعیت متقاضی، بررسی تمامی مدارک، استعلام های لازم برای بررسی سلامت جسم و روان از طریق سازمان پزشکی قانون و تشخیص هویت، مشاوره های روان شناختی، بازدید از منزل و بررسی وضعیت خانواده، مشاوره دینی و... از جمله مراحل اساسی تکمیل پرونده است که بدون کم و کاستی صورت می گیرد.

پرونده ای که در نهایت به کمیته تخصصی برای تصمیم گیری نهایی واگذار می شود و در صورت موافقت این کمیته، به مرحله معرفی کودک می رسد. در این مرحله، هر کودکی که آماده واگذاری باشد، به متقاضی معرفی می شود و در صورتی که او، تمایل به سرپرستی آن کودک داشته باشد، پرونده کودک و متقاضی، به دادگاه ارجاع می شود و دادگاه، قرار سرپرستی شش ماهه را برای این دختران، صادر می کند. آن وقت است که طبق دستور قضایی، کودک به دختر جوان واگذار می شود.

پیشگیری از کلاهبرداری با سامانه ثبت الکترونیک اسناد

الهام ساعدی
وکیل دادگستری
و کارشناس ارشد حقوق

سال های مدیدی است که معاملات اموال غیرمنقول به صورت عادی و غیر رسمی انجام می شود و همین امر موجب گسترش کلاهبرداری ها، انتقال های غیرقانونی، معاملات معارض نسبت به اموال غیرمنقول و زمین خساری شده و در نتیجه امنیت روانی شهروندان را از بین برده است. به همین دلیل، مجلس شورای اسلامی برای کاهش دغدغه مردم و پرونده های تشکیل شده در دستگاه قضایی، طرحی به تصویب رسانده است که در صورت تصویب نهایی، دست کلاهبرداران را از اموال غیرمنقول مردم کوتاه می کند. این طرح پس از تصویب، برای بررسی به شورای نگهبان فرستاده شد. این شورا طرح را مورد بررسی قرار داد و در نهایت به برخی از مواد آن اشکال وارد کرد. اشکال شورای نگهبان به ماده ۱۱ این طرح از حیث مغایرت با شرع بود. زیرا از نظر فقها، سند عادی واجد اعتبار است و عدم ثبت آن موجب بطلان و بی اعتباری معامله نخواهد شد.

پس از عودت طرح به مجلس، مجلس، اشکال شورای نگهبان بر ماده یک طرح را صحیح ندانست و به همین جهت برای حل و فصل اختلاف، موضوع به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع گردید.

در دومین جلسه مجمع که پانزدهم آذرماه برگزار شد، ماده یک این طرح که مورد اشکال شورای نگهبان بود، مورد تصویب قرار گرفت. به موجب این ماده، یک سال پس از راه اندازی رسمی سامانه موضوع ماده ۱۰ این قانون، هر عمل حقوقی اعم از عقد و ایقاع که موضوع یا نتیجه آن انتقال مالکیت عین یا انتقال حق انتفاع اعم از عمری و رقبی برای مدت بیش از ۲ سال یا انتقال حق ارتفاق اموال غیرمنقول، وقف، عقد رهن و همچنین عقود مفید انتقال منافع اموال مذکور برای بیش از ۲ سال اجاره به شرط تملیک و هر نوع پیش فروش ساختمان اعم از اینکه به صورت سهمی از کل عرصه و یا اعیان باشد و تعهد به انجام کلیه اعمال حقوقی باید در «سامانه ثبت الکترونیک اسناد» به ثبت برسد.

پس از تصویب ماده فوق، معاون امور املاک و کاداستر سازمان ثبت اسناد و املاک کشور اظهار داشت که دعاوی راجع به اعمال حقوقی مذکور که ثبت نشده باشد، ادله راجع به آنها در بخشی که مفید موارد مذکور است، نزد مراجع قضایی، شبه قضایی و داوری قابل استماع نیست و فاقد اعتبار است. جز دعای استرداد عوضین، هیچ شکایت کیفری و یا دعای حقوقی یا تقاضا در خصوص آن عمل حقوقی و اسناد مربوط به آن در بخشی که مفید موارد مذکور است، از قبیل شکایت انتقال مال غیر، دعای اثبات یا تنفیذ معامله، ابطال سند رسمی مالکیت، الزام به تنظیم سند رسمی، خلع ید، تخلیه ید و امثالهم در مراجع مذکور مسموع نیست و همچنین اسناد ثبت نشده راجع به اعمال حقوقی مذکور در هیچ یک از دستگاه های اجرایی موضوع ماده ۲۹ قانون برنامه ششم توسعه پذیرفته نمی شود و در مراجع قضایی و اداری مذکور فقط شخصی مالک ملک شناخته می شود که در دفتر املاک سازمان ثبت اسناد و املاک کشور که از این پس در این قانون سازمان نامیده می شود ملک به نام او به ثبت رسیده یا از مالک رسمی به ارث برده باشد.

قوانین رحم اجاره ای یا مادر جایگزین

محمد رضا گیوکی
وکیل دادگستری

یکی از مباحث مهم که مدتی است در جامعه رایج شده، بحث رحم اجاره ای است.

مشکل ناباروری زوجین یا یکی از آنها از معضلات برخی از خانواده هاست که خوشبختانه با پیشرفت علم بسیاری از ناباروری های خانواده ها برطرف شده است؛ اما گاهی دیده شده که زوج به هر دلیلی توانایی پرورش و نگهداری جنین را در رحم خود ندارد به رغم تلاش و مراجعه به پزشک های متعدد و استفاده از داروها و درمان های متفاوت به نتیجه مطلوب نمی رسند.

رحم اجاره ای یا مادر جایگزین روشی است که در آن یک زن (مادر جایگزین) فرزند زوجی را که به روش های معمول قادر به بچه دار شدن نیستند در رحم خود حمل می کند. به عبارت دیگر زمانی که زوج به علل پزشکی نتواند فرزند حمل را انجام دهد در محیط آزمایشگاهی و لابراتوارها سلول تخمک مادر واقعی و اسپرم پدر را به روش لقاح مصنوعی بارور می کنند و سپس محصول به دست آمده را به روش کاشت مصنوعی در رحم مادر جایگزین قرار می دهند.

رحم اجاره ای از نظر حقوقی چه شرایطی دارد؟

دیدگاه ها و تفاسیر گوناگونی در این خصوص مطرح می شود. از جمله نگرش های پزشکی ژنتیک، مذهبی، حقوقی، اجتماعی و... که جا دارد هر کدام از این دیدگاه ها با بیان نظریات تخصصی صاحب نظران هر رشته مورد بررسی و کنکاش قرار گیرد. در خصوص رحم اجاره ای قانون سال ۱۳۸۲ قانونی در خصوص اهدای جنین در مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید و شورای نگهبان نیز آن را در سال ۱۳۸۳ تأیید کرد که می توان از آن در امر رحم اجاره ای نیز بهره برد و پس از اخذ مجوز مرجع قضایی با تأیید پزشکی قانونی حکم به تجویز رحم اجاره ای داد.

اصولاً باید قراردادی بین زوجین و مادر جایگزین منعقد و حق الزحمه وی و شیوه پرداخت آن و تحویل طفل پس از تولد به زوجین تصریح شود.

به موجب ماده ۱۰ قانون مدنی: «قراردادهای خصوصی نسبت به کسانی که آن را منعقد نموده اند در صورتی که مخالف صریح قانون نباشد، نافذ است.»

نکته مهم و حائز اهمیت در این مورد این است که پس از تولد فرزند، مادر جایگزین هیچ حق و حقوقی نسبت به طفل متولد شده ندارد کما اینکه هیچ مسئولیتی در خصوص پرورش و تربیت طفل نخواهد داشت؛ بلکه تمامی حقوق و مسئولیت ها بر عهده پدر و مادر واقعی طفل خواهد بود.

مثلاً طفل و مادر جایگزین از یکدیگر ارث نمی برند یا طفل و مادر جایگزین جزء محارم یکدیگر تلقی نخواهند شد. در کل باید گفت در رحم اجاره ای پس از تولد طفل و انقضای مهلت حمل هیچ رابطه حقوقی و شرعی بین طفل و مادر جایگزین به وجود نخواهد آمد و تمامی حقوق و تکالیف بر عهده زوجین صاحب اسپرم و تخمک خواهد بود.